



Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Postboks 8112 Dep
0032 Oslo

Deres ref.
14/901-2

Vår ref / Saksbehandler
14/2425-2 034 &13
Mette K. Haugen / tlf. 23 06 41 11

Dato:
08.04.2014

HØRING - SEKTORSELSKAPER SOM EFFEKTIVE REDSKAP I SEKTORPOLITIKKEN

Fagforbundet er kritiske til de foreslåtte endringene og ser med uro på konsekvensene denne lovendringen kan føre til.

En overgang fra statsforetak til aksjeselskap på lengre sikt, vil i verste fall bety avvikling av statens - og dermed også folkets eiendom. Helt sentrale statlige foretak som Statskog og Statnett m.fl. sikrer forretningsmessig drift, samtidig som modellen ivaretar viktige sektorpolitiske oppgaver. En overgang til ordinære aksjeselskap vil være ”vanlig forretningsmessig virksomhet som drives på et generelt næringsøkonomisk grunnlag, og som ikke er ment å skulle ivareta noen bestemt sektorpolitisk instrumentfunksjon” (Knudsenutvalget, NOU 1991: 8 Side 43). Et ordinært organisert aksjeselskap hvor staten over tid får en svekket eierposisjon, endog avvirket statlig eierskap - ivaretar ikke sektorpolitiske hensyn - men private profittinteresser.

Samfunns- og sektorpolitisk ansvar

Fagforbundet er skeptiske til begrunnelsene som blir brukt for lovendringen i høringsnotatet. Regjeringen ønsker en friere stilling, ikke forvaltning – hva så med samfunnshensynet?

Staten skal være en samfunnsansvarlig eier. Den akselererende veksten i offentlig sektor samtidig med svekkede statsfinanser, har utløst et behov for å finne andre måter å drifte og finansiere offentlig sektor på. Regjeringens løsning er å redusere offentlig sektor, med fristilling, privatisering og konkurranseutsetting av offentlige tjenester. Det ligger kanskje et ønske om bedre og mer kostnadseffektive tjenester bak forslagene, men det virker som det er variasjon i forhold til hvorvidt en overordnet fornuft har vært til stede i prosessene rundt selskapsorganisering.

Hva er regjeringens sektorpolitiske mål? Det sektorpolitiske ansvaret må problematiseres. Økt selskapsorganisering innebærer en rekke nye utfordringer og annen bevissthet for kommunale og statseide selskaper. En slik fristilling innebærer at man gir slipp på den tradisjonelle formen for styring, men at det ikke i samme grad er bevissthet om hva den

nye rollen skal innebære.

Sterke markedskrefter som vil inn, der det i dag ikke er konkurranse. Dersom de nå statseide selskapene går over til AS, åpnes det for private interesser som vil viske ut de nå klare grensene mellom AS og statseide selskaper. Næringspolitiske interesser vil få forrang, og selskapene vil fjerne seg fra statlig overordna ansvar, synkront med den synkende eierandelen.

Hovedforskjellen på privat og offentlig virksomhet, er synet på hva som er målet og hva som er middelet for å nå målet. Mens målet i privat sektor er avkastning i form av penger og virksomheten et middel for å nå dette målet, er det motsatt i offentlig sektor hvor penger kun er et middel for at virksomheten skal nå best mulig resultat ut fra en gitt målsetning. Klare resultatmål, konsekvensvurderinger og rolleavklaring bør vektlegges som grunnlag for beslutning om selskapsorganisering. Et AS vil alltid ha som første prioritet å beskytte eierkapital. Det er samfunnspolitiske årsaker til å ha statselskap - ikke samme forvaltning som i et AS, hvor det åpner for å overføres eierskap i større grad.

Fagforbundet ser denne høringen som et dårlig kamuflert forsøk på sette i gang en prosess, hvor målet er å markedsutsette store nasjonale verdier, slik at enkeltselskaper og enkeltmennesker kan karre til seg utbytte. En slik diversifisering gjør det enklere å ekspropriere virksomheten.

Høringen sett i sammenheng med Sundvolderklæringen

I høringsbrevet og –notatet, benyttes ulne uttrykk som kan tolkes svært ulikt. Likesom i regjeringserklæringen, er språkbruken tvetydig. Fagforbundet ser høringsforslaget i sammenheng med Sundvolderklæringen (utdrag i kursiv under), og vil peke særlig på avsnittet om **eierskap** på side 29-30, hvor det står svart på hvitt at regjeringen vil redusere det statlige eierskapet gradvis:

Privat eierskap til bedrifter er hovedregelen i norsk næringsliv. Småinvestorer og storinvestorer får gjennom sitt eierskap ta direkte del i den verdiskapingen som finner sted i Norge. Et mangfoldig, privat eierskap er en forutsetning for å skape trygge arbeidsplasser. Regjeringen vil derfor styrke det private eierskapet.

Regjeringen vektlegger ikke hvordan staten i seg selv, er en trygg arbeidsgiver. Dersom eierskapet går over til AS, vil det skape utrygghet og sannsynligvis føre til svakere rettigheter for de ansatte. Medbestemmelseaspektet og trepartssamarbeidet er viktig i Norge, og den foreslåtte selskapsstrukturen vil svekke fagbevegelsens påvirkning.

Norge vil i overskuelig fremtid fremdeles ha et betydelig statlig eierskap. Det er avgjørende at det statlige eierskapet forvaltes på en profesjonell og forutsigbar måte. Regjeringen skal føre en ansvarlig statlig eierskapspolitikk som gir rom for både eiermangfold og verdiskaping. Regjeringen vil være åpen for verdiøkende transaksjoner og strategiske allianser. Det skal også være attraktivt for utenlandske investorer å investere i Norge.

Hva menes med ”rom for eiermangfold” og ”å være åpen for verdiøkende transaksjoner og strategiske allianser”? Det er allerede svært attraktivt for utenlandske investorer å investere i Norge, og det er mye takket være den stabile økonomien og styringen de siste årene – som har hatt en sterk statlig hånd.

Deretter lister regjeringen opp en liste over sine mål i sittende periode:

*En reduksjon av det statlige eierskapet må skje gradvis. Regjeringen vil i sine beslutninger vurdere konjunkturer, markedsforhold, selskapenes finansielle stilling og generelle fremtidsutsikter. Regjeringen vil:
Styrke det private norske eierskapet.*

- **Hva legger regjeringen i begrepet ”det private norske eierskapet”?**

Øke småsparerens eierskap i norske bedrifter, blant annet ved å vurdere å innføre konto for langsiktig aksjesparing (KLAS).

- Småsparerens eierskap var for øvrig også et mål når Telenor og Statoil endret styreform, men kan ikke sies å ha blitt nådd.

Føre en ansvarlig eierskapspolitikk preget av forutsigbarhet og fastlagte prinsipper for statlig eierstyring.

Redusere statens direkte eierskap i norsk økonomi for å sikre maktspredning og styrke det private eierskapet.

- Har regjeringen allerede glemt finanskrisen i 2008, og hvor hardt rammet land med stor andel av markedsstyring ble rammet? En grunn til at Norge har klart seg så godt de siste 6 årene, er mye takket være stabiliseringsfaktoren offentlig eierskap fører med seg.

Legge frem en ny eierskapsmelding.

Samarbeide med andre aksjonærer om valg av kandidater til sentrale styreverv i statlige selskaper og velge kandidater basert på kvalifikasjoner.

- Regjeringen ønsker mer profesjonelt sammensatte styreverv. Er det for å innskrenke handlingsrommet til administrasjonen i de gitte selskapene?

Videreføre systemet med eierskapskategorisering av statens selskaper

Dersom særlovgivningen blir fjernet vil det få store følger på flere områder. Hvilke sektorer vil det påvirke nå – og hvilke sektorer står for tur? Tenker regjeringen å innføre slik eieform også innen helseområdet på sikt, slik at de mister konkursvernet? Også særlig i forhold til beredskap, er det svært viktig at staten beholder eierskap i hele linja.

Hva blir de praktiske forskjellene på styringsformen hvis det gjennomføres en overgang fra statsforetak til aksjeselskap? Hva er baktanken med å sette i gang disse endringene, i stedet for å følge anbefalingene fra Sandutvalget?

Fagforbundet vil ha et **tydelig** statseierskap. Vi tror dagens eierstyring er god nok. Vi ser ikke hensikten med å invitere inn andre eiere i selskaper hvor staten i dag har monopol. Den norske stat har for mye penger på bok til at det er et gyldig argument.

Med hilsen
FAGFORBUNDET

Jan-Tore Strandås
(sign)
fagleder

Mette K. Haugen
(sign)
rådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk i Fagforbundet og har derfor ingen signatur.

*Vedlegg:
Kopi:*